

## **Põlva Vallavolikogu pöördumine seoses riigiasutuste sulgemisega Põlva maakonnas** (projekt)

Austatud Vabariigi Valitsus,

Pöördume Vabariigi Valitsuse poole, et väljendada oma muret seoses hiljutiste otsustega sulgeda mitmed riigiasutused Põlva maakonnas. Mõistame, et riigiasutuste ümberkorraldamine ja sulgemine võib olla vajalik teatud juhtudel, kuid soovime rõhutada selle otsuse võimalikke negatiivseid mõjusid meie kogukonnale.

### Peamised murekohad:

#### 1. Teenuste kättesaadavus

Riigiasutuste sulgemine (Sotsiaalkindlustusamet, Põlva kohtumaja, Maksu- ja Tolliameti Põlva büroo) vähendab oluliselt kohalike elanike juurdepääsu olulistele teenustele. Paljud meie kogukonna liikmed, eriti eakad ja vähemkindlustatud, sõltuvad nendest teenustest igapäevaselt. Maksutõusud mõjuvad üldiselt kõigile üle Eesti samamoodi, kuid kärpimised riigiasutuste koomale tõmbamised mõjutavad kõige rohkem negatiivselt just väikseid omavalitsusi, sest üks-kaks riigiasutust moodustavad proportsionaalselt piirkonna mõistes olulise lisandväärtuse.

#### 2. Kohaliku majanduse mõju.

Riigiasutuste sulgemine võib kaasa tuua töökohtade kadumise ja majandusliku ebastabiilsuse meie piirkonnas. See omakorda mõjutab kohalikke ettevõtteid ja üldist elukvaliteeti. Regionaalpoliitiliselt ei nähtu neid praktilisi ja kohapeal tunnetatavaid meetmeid või tegevusi, mis võimaldaksid ja võimendaksid Põlva piirkonna arengut. Riigiasutuste sulgemise negatiivne mõju kandub otseselt või kaudselt edasi nii Tilssi, Ahjale, Moostesse, Vastse-Kuustesse ja teistesse Põlva piirkondadesse. Põlva vallast laiemalt edasi Põlva maakonda.

#### 3. Sotsiaalne mõju.

Riigiasutuste kohalolek on oluline ka sotsiaalse sidususe ja kogukonna vaimu säilitamiseks. Nende sulgemine võib viia kogukonna lagunemiseni ja sotsiaalsete probleemide süvenemiseni.

#### 4. Piirkondlik ebavõrdsus ja jätkusuutlikkus.

Riigiasutuste lahkumine maapiirkondadest võib suurendada piirkondlikku ebavõrdsust, kuna teenused koonduvad suurematesse linnadesse, jättes väiksemad kogukonnad ilma vajalikest teenustest, riigi kohalolu väheneb, riiklikult rahastatud töökohad piirkonnast kaovad.

#### 5. Kohalike omavalitsuste koormus.

Riigiasutuste sulgemine paneb kohalikele omavalitsustele (edaspidi KOV) suurema koormuse, kuna inimesed pöörduvad oma probleemidega kohalike omavalitsuste poole, mis omakorda vajab täiendavaid ressursse.

#### 6. Teenuste kvaliteedi langus.

Kui teenused viiakse üle interneti, võib see vähendada teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust, eriti eakate ja tehnoloogiaga vähem kursis olevate inimeste jaoks.

### 7. Sotsiaalne isolatsioon.

Riigiasutuste sulgemine võib suurendada sotsiaalset isolatsiooni, kuna inimesed kaotavad võimaluse saada isiklikku nõustamist ja tuge oma kodukohas.

### 8. Kultuuriline ja ajalooline mõju.

Riigiasutuste kohalolek on sageli seotud piirkonna kultuurilise ja ajaloolise identiteediga. Nende sulgemine võib kahjustada kohaliku kogukonna identiteeti ja pärandit.

9. Kriisideks valmistumine. Riigiasutuste kohalolek on oluline ka kriisideks valmistumisel ja nende lahendamisel. Nende puudumine võib raskendada kriiside haldamist ja vähendada kogukonna vastupanuvõimet. Siseministerium on planeerinud siselasketiiru rajamist Võrru. Põlvas on olemas Eestile unikaalne siselasketiir. Põlvasse on võimalik luua samad tingimused nagu Võrru planeeritaval uuel tiirul, kuid mitu miljonit soodsama kuluga. Samuti oleks mõistlik julgeoleku mõistes mitte kõiki julgeoleku rajatise ühte piirkonda koondada, vaid neid hajutada. On ebaratsionaalne rajada uus siselasketiir mitu miljonit kallima eelarvega, samal ajal kui otsitakse pidevalt kokkuhoiu kohti eelarves. Lasketiir Põlvas ei ole ainult Põlva kohaliku elu küsimus, see on laiemalt ka julgeoleku küsimus, mille eest ka riik peaks hea seisma.

### Ettepanekud:

#### 1. Alternatiivsed lahendused.

Palume kaaluda alternatiivseid lahendusi, nagu teenuste ümberkorraldamine või mobiilsete teenuste pakkumine, et tagada teenuste kättesaadavus ka pärast asutuste sulgemist.

#### 2. Kohalikud konsultatsioonid.

Soovitame korraldada kohalikke konsultatsioone ja arutelusid, et kaasata kogukonna liikmeid ja leida parimad võimalikud lahendused. Kui valitsuse või mõne ministeeriumi tasandil on planeerimisel mõni kaalukas (kas positiivselt või negatiivselt mõjuv) otsus, siis sellel teemal tuleks astuda diskussiooni kohaliku omavalitsusega, et leida parim osapooli rahuldav tulemus. Praegusel juhul on eelpoolt nimetatud osakondade sulgemise näol see diskussioon praktiliselt puudunud. Samuti tuleks arutellu vajadusel kaasata ka teisi ministeeriumeid või spetsialiste.

#### 3. Toetusmeetmed.

Palume kaaluda toetusmeetmete rakendamist, et leevendada riigiasutuste sulgemise mõju kohalikele elanikele ja ettevõtetele.

#### 4. Kaugteenuste arendamine.

Investeerida kaugteenuste ja digitaalsete lahenduste arendamisse, et tagada teenuste kättesaadavus ka maapiirkondades. See hõlmab videokonsultatsioone, veebipõhiseid teenuseid ja mobiilirakendusi.

#### 5. Kogukonna keskuste loomine.

Luu kogukonna keskused, kus erinevad riigiteenused oleksid koondatud ühte kohta. See võimaldaks elanikel saada mitmesuguseid teenuseid ühest kohast, vähendades vajadust reisida kaugemale. Põlva on loonud tingimused, et KOV ja riigiasutused saaksid edukalt ja efektiivselt ühiselt koostööd teha. Põlvas valmib 2025. aastal KOV administratiivhoone. Sealsamas kõrval on ootel ala, kuhu saaks riik luua riigimaja. Nii nagu ka enne 2024. aasta II poolt oli riigi tasandil planeeritud. Nüüd kui Põlva administratiivhoone on valmimas, on väga

kahetsusväärne, et riigimaja ehitus Põlvasse on Vabariigi Valitsuse poolt pausile pandud. Riigimaja ühes riiklike asutuste ja töökohtadega võimaldaks kohalikel töötada samuti riigiasutuses, jäädes samal ajal osaliselt oma kodukohta. Sünergia KOV ja riigimaja praktiliselt kõrvuti paiknemisest looks eeldused väga heaks ja tõhusaks koostööks. See omakorda võimaldaks paremini majandada ja arendada siinset piirkonda.

#### 6. Riigiasutuste rotatsioon.

Rakendada riigiasutuste töötajate rotatsioonisüsteemi, kus ametnikud töötavad perioodiliselt erinevates piirkondades. See aitaks säilitada kohalike teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust.

#### 7. Kohalike ettevõtete kaasamine.

Kaasata kohalikke ettevõtteid ja organisatsioone riigiteenuste pakkumisse. Näiteks võiksid postkontorid või pangakontorid pakkuda teatud riigiteenuseid, vähendades vajadust eraldi riigiasutuste järele.

#### 8. Avaliku ja erasektori partnerlus.

Edendada avaliku ja erasektori partnerlust, et pakkuda riigiteenuseid tõhusamalt ja innovaatilisemalt. See võib hõlmata koostööd tehnoloogiaettevõtetega, et arendada uusi teenuseplatvorme.

#### 9. Koolitused ja toetusprogrammid.

Pakkuda koolitusi ja toetusprogramme kohalikele elanikele, et nad saaksid paremini kasutada digitaalseid teenuseid ja kohaneda muutustega. See aitab vähendada digilõhet ja tagada, et kõik elanikkonna rühmad saavad teenustest kasu.

#### 10. Mõjude hindamine.

Enne riigiasutuste sulgemist viia läbi põhjalik mõjude hindamine, et mõista otsuse sotsiaalset, majanduslikku ja kultuurilist mõju. See aitab teha teadlikumaid otsuseid ja leida sobivamaid lahendusi.